

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع: اعداد صلاة/نوافل/صلاة غفيله

بجثمان با توفيق پروردگار متعال در کتاب الصلاة و در باب اعداد الفرائض و نوافلها بود و عرض کردیم که محور بحثمان کتاب عروه می باشد.

صاحب عروه در مسئله دوم اینطور می فرماید: «
المسئلة ۲: الأقوى استحباب الغفيلة، وهي ركعتان بين المغرب والعشاء ولكنها ليست من الرواتب يقرأ فيها في الركعة الأولى بعد الحمد: "وذا النون إذ ذهب مغاضبا فظن أن لن نقدر عليه فنادى في الظلمات أن لا إله إلا أنت سبحانك إني كنت من الظالمين فاستجبنا له ونجيناه من الغم وكذلك ننجي المؤمنين" ^۱
وفي الثانية بعد الحمد: "وعنده مفاتيح الغيب لا يعلمها إلا هو ويعلم ما في البر والبحر وما تسقط من ورقة إلا يعلمها ولا حبة في ظلمات الأرض ولا رطب ولا يابس إلا في كتاب مبين" ^۲ و يستحب أيضا بين المغرب والعشاء صلاة الوصية وهي أيضا ركعتان، يقرأ في أولهما بعد الحمد ثلاثة عشر مرة سورة إذا زلزلت الأرض زلزالها، وفي الثانية بعد الحمد سورة التوحيد خمسة عشر مرة.» ^۳

چند مطلب در اینجا وجود دارد؛ اول اینکه مدرک و سند نماز غفيله چیست؟ نوع فقهاء ما قائلند نماز غفيله مستحب است فقط آیت الله خوئی فرموده که سندش ضعیف است که بعدا دلیل ایشان را عرض خواهیم کرد.

^۱ سورة انبياء، آیه ۸۷.

^۲ سورة انعام، آیه ۵۹.

^۳ العروة الوثقى، سيد محمد کاظم يزدي، ج ۲، ص ۲۴۷، ط جماعة المدرسين.

صلاة غفيله در کتاب شرايع که از کتب جامع و مهم فقهی ما می باشد و شروح زیادی بر آن نوشته شده وجود ندارد.

یکی از کتاب هائی که خیلی مهم است و ما باید با آن آشنا باشیم کتاب "الذريعة فی تصانيف الشيعة" تالیف شیخ آقا بزرگ تهرانی می باشد که در ۲۵ جلد چاپ شده و برای جمع آوری و تالیف آن زحمت بسیار زیادی کشیده شده.

کتاب دیگری که خیلی مهم است "اعیان الشيعة" تالیف سید محسن جبل عاملی می باشد و کتاب بعدی که اهمیت بسیاری دارد و ما باید با آن آشنا باشیم کتاب "اصل الشيعة و اصولها" تالیف کاشف الغطاء می باشد و همچنین سید حسن صدر نیز کتابی بنام "تأسيس الشيعة لعلوم الاسلام" دارد که همه این کتب بسیار مهم هستند و ما باید با آنها آشنا باشیم.

عرض کردیم محقق در شرايع که یکی از کتب مهم فقهی ماست بحث صلاة غفيله را ندارد ولی علامه در قواعد صلاة غفيله را ذکر کرده و صاحب مفتاح الكرامة که شرح قواعد علامه می باشد نیز صلاة غفيله را ذکر کرده به این بیان که :

«الحادی عشر: صلاة الغفيلة .

و يستحبّ بين المغرب و العشاء صلاة ركعتين، يقرأ في الاوليا الحمد و قوله تعالى: وَ ذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا إِلَى آخِرِ الْآيَةِ، و في الثانية الحمد و قوله تعالى: وَ عِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ إِلَى آخِرِ الْآيَةِ، ثم يرفع يديه فيقول: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَفَاتِحِ الْغَيْبِ الَّتِي لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا أَنْتَ أَنْ تَصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِي كَذَا، اللَّهُمَّ أَنْتَ وَلِيُّ نِعْمَتِي وَ الْقَادِرُ عَلَيَّ طَلِبَتِي تَعْلَمُ حَاجَتِي فَاسْأَلْكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

عليه و عليهم السلام لما قضيتها لي، و يسأل حاجته.^۴

خب و اما در مورد سند نماز غفيله بايد عرض كنيم كه اولاً مشي فقهاء ما بر انجام نماز غفيله بوده و بعلاوه اخباري را در مورد استحباب نماز غفيله ذكر کرده اند كه مورد عمل فقهاء نيز هستند و ديگر بيش از اين سندی نياز نيست اما مشي آيت الله خوئي فرق دارد ايشان به سند اخبار نگاه مي كند و اگر صحيح باشد به آن عمل مي كند و اگر ضعيف باشد عمل نمي كند و ديگر كاري به عمل يا اعراض فقهاء و اصحاب ندارد ولي مبنای آيت الله بروجردي و امام رضوان الله عليه و همچنين ما و بسياري از فقهاء اين است كه عمل و اعراض اصحاب را در ضعف و صحت خبر موثر مي دانيم، علي آيي حال هم مشي عملي فقهاء ما و هم اخبار وارده دليل بر صلاة غفيله مي باشد.

خب و اما آقاي بروجردي در تبیان الصلاة اخباري را براي حجيت نماز غفيله و به عنوان سند آن ذكر کرده كه بعداً مي خوانيم و بررسي مي كنيم، ايشان اول از كتاب مصباح شيخ طوسي و دوم از كتاب فلاح السائل سيد بن طاوس و سوم از شيخ صدوق در من لا يضر رسلاً و در علل مسنداً نقل کرده.

امام رضوان الله عليه مي فرمايند بايد توجه داشت كه آخرين وقت نماز غفيله آن وقتي است كه شفق غربي ناپديد بشود و فكر نكنيد كه بين نماز مغرب و عشاء مي توان غفيله خواند چراكه وقت نماز مغرب و عشاء تا نصف شب مي باشد.

دومين بحثي كه در مورد نماز غفيله وجود دارد كيفيت انجام دادن آن مي باشد و سوم اينكه آيا مي شود آن را

از نافله مغرب حساب كرد يا نه؟ كه بماند براي فردا إن شاء الله تعالى... .

والحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين

^۴ مفتاح الكرامة، الحسيني العاملي، ج ۹، ص ۲۳۸، ط جماعة المدرسين.